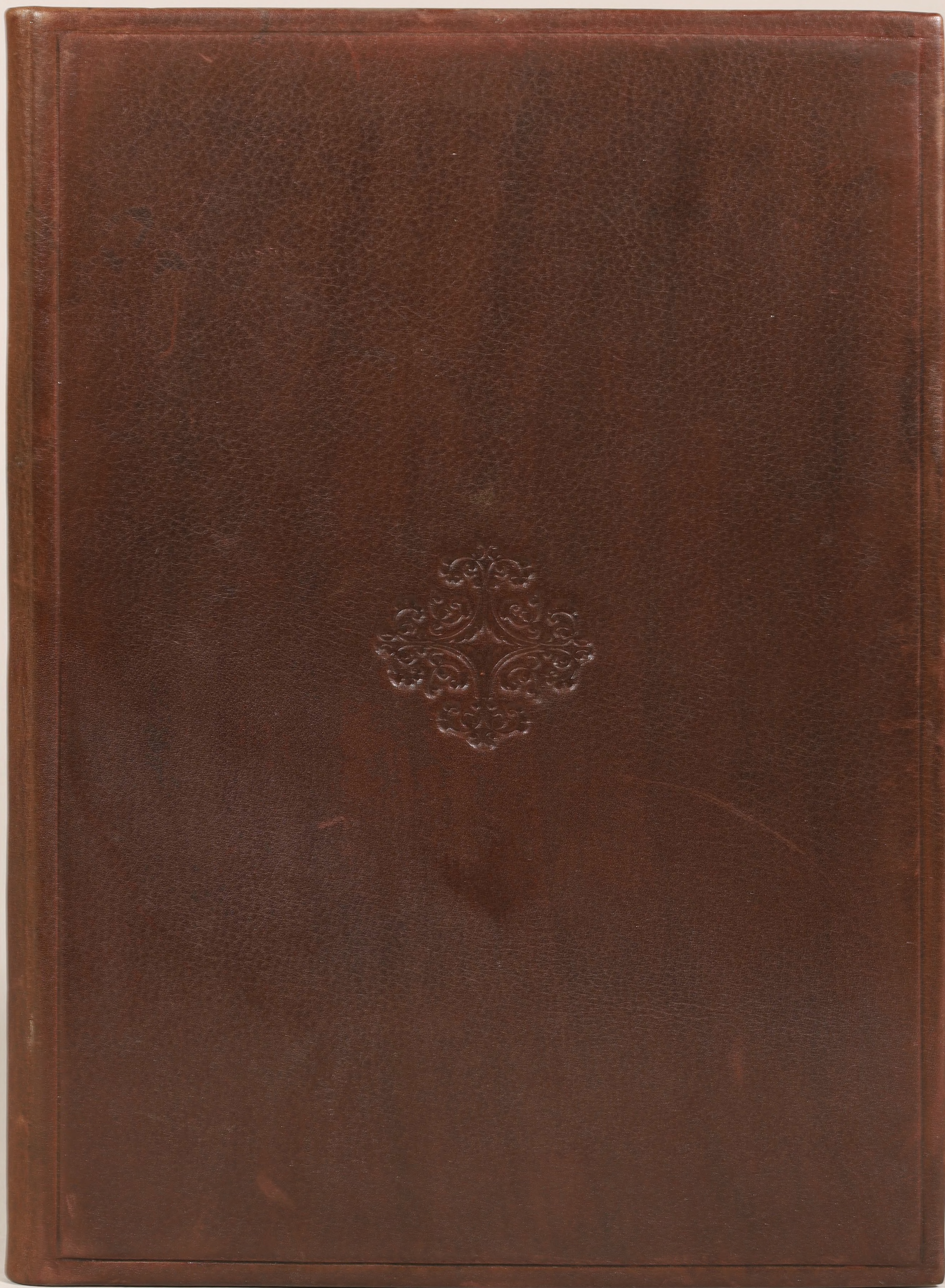
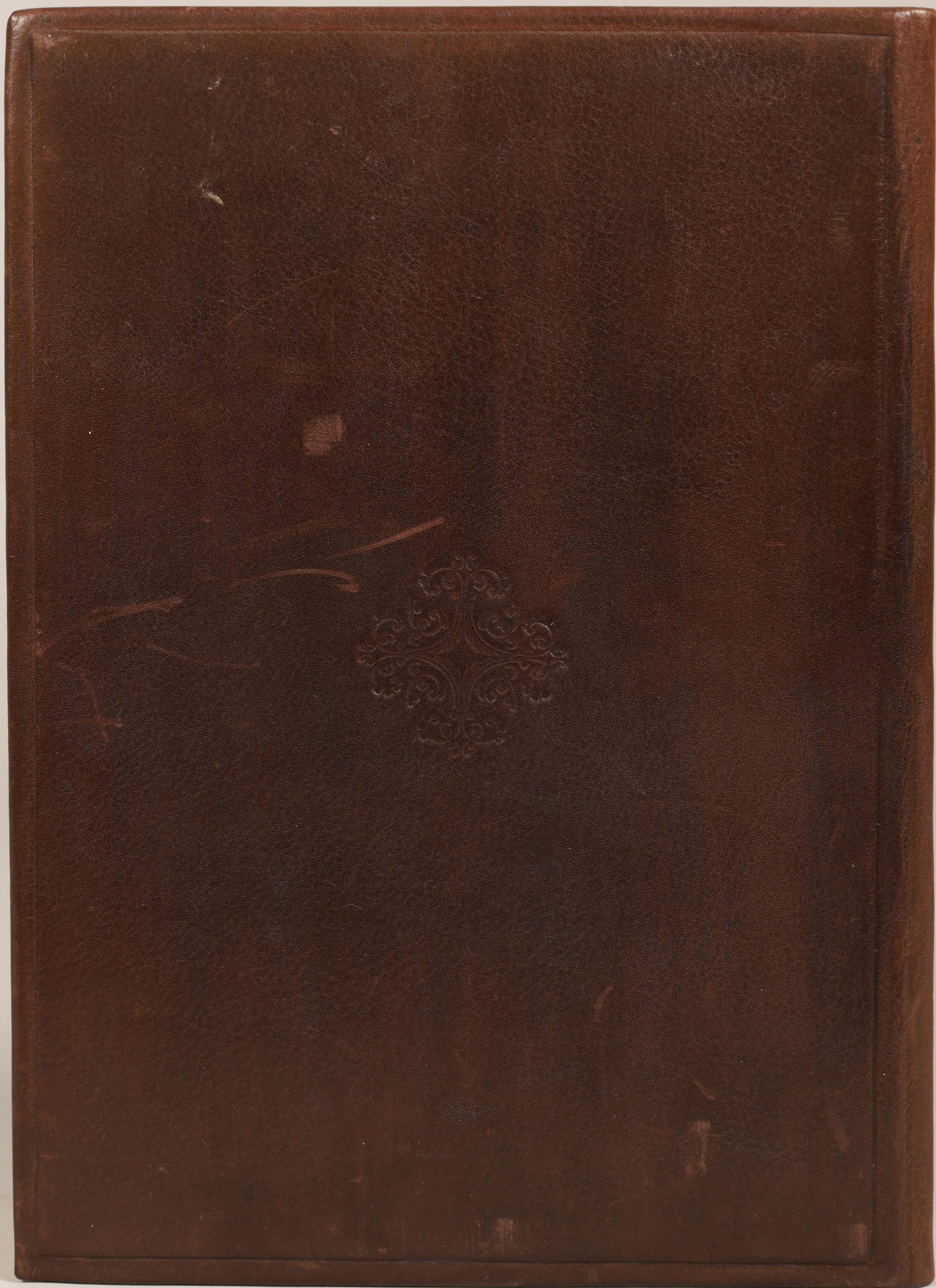

Priuilegia clericorum et quedam
alia uilia hic continentur.

Constitutio Frederici. ij. Imperatoris.

Constitutio Karoli. iij. Imperatoris que no-
minatur Karolina.

Constitutio Sigismundi Imperatoris que no-
minatur sigismundina continens in se priuilegia ⁊
immunitates clericorum.

Bonifatij pape constitutio per quam confirmat
supradicta priuilegia a tribus Imperatoribus cle-
ricis concessa.

Item Honorius papa constitutiones Frederici
Imperatoris approbavit et confirmavit.

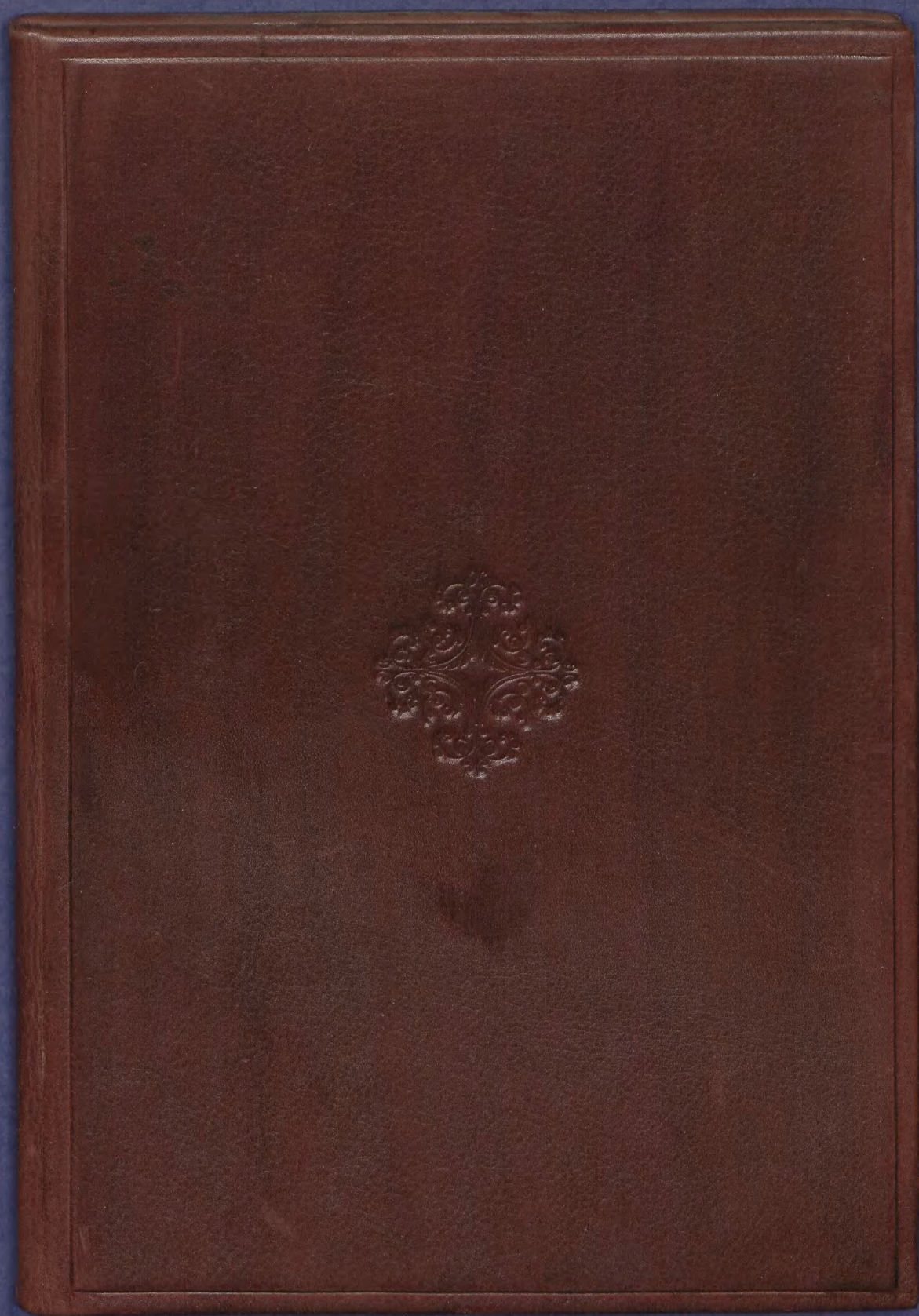
Johes papa. xxiij. eadem priuilegia confirmavit.

Concilium Lateranense et Basiliense eadez pri-
uilegia clericorum et constitutiones Imperatorum ap-
probauerunt et confirmarunt.

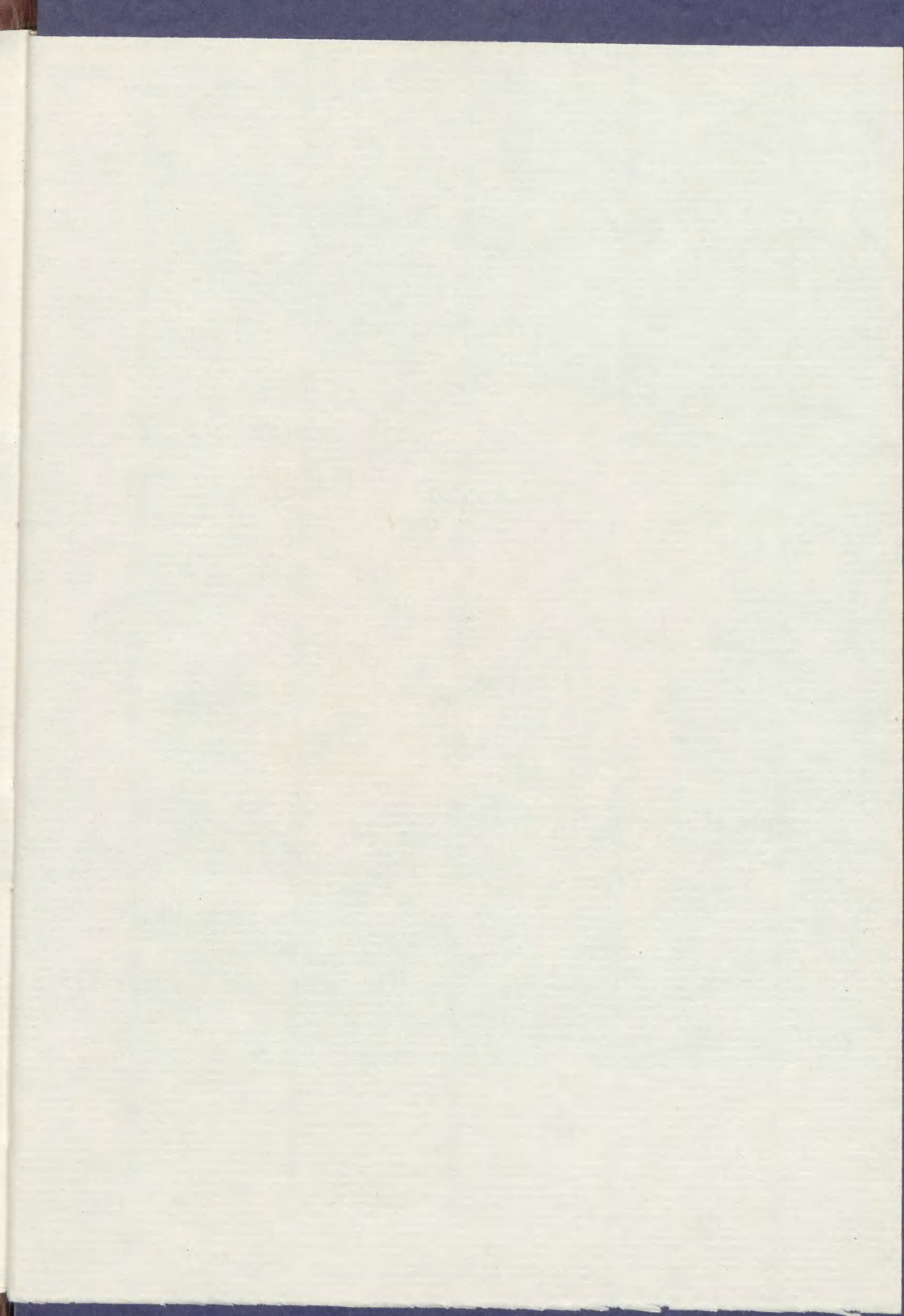
Utrum clerici teneantur de Fundis suis: Do-
mibus: Agris et similibus Tributa et exactiones
dare. Et an teneantur ad onera personalia.

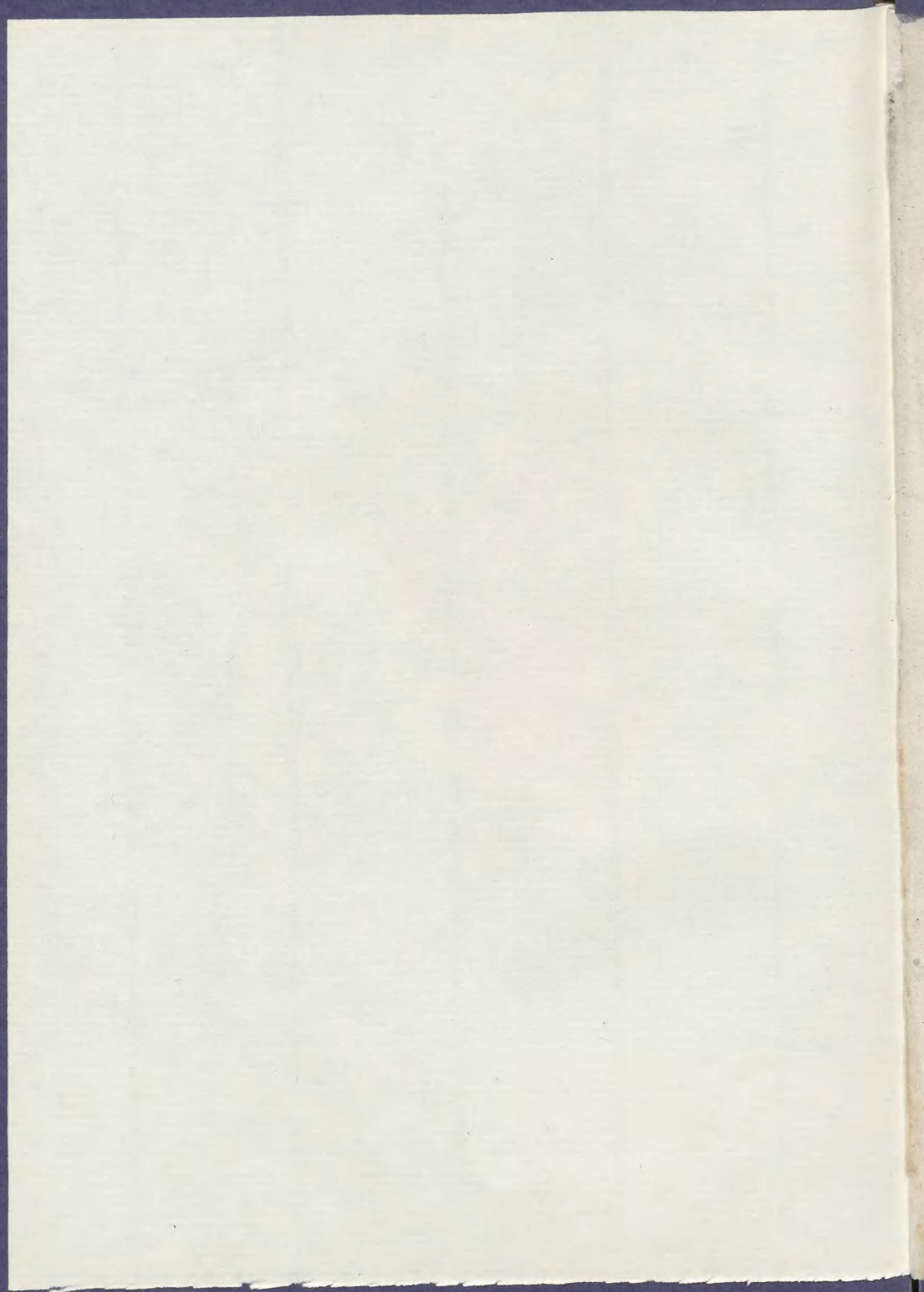
iv / 433

H 7380 vix 1371

Priuilegia clericorum et quedam
alia vtilia hic continentur.

Constitutio Frederici .ij. Imperatoris.

Constitutio Karoli .iiij. Imperatoris que no-
minatur Karolina.

Constitutio Sigismundi Imperatoris que no-
minatur sigismundina continens in se priuilegia et
immunitates clericorum.

Bonifatij pape constitutio per quam confirmat
supradicta priuilegia a tribus Imperatoribus cle-
ricis concessa.

Item Honorius papa constitutiones Frederici
Imperatoris approbavit et confirmavit.

Johes papa .xxiiij. eadem priuilegia confirmavit.

Concilium Lateranense et Basiliense eadez pri-
uilegia clericorum et constitutiones Imperatori ap-
probauerunt et confirmarunt.

Etrum clerici teneantur de Fundis suis: Do-
mibus: Agris et similibus Tributa et exactiones
dare. Et an teneantur ad onera personalia.

in 433

H 7380 vix 13 31

Inc. 23

I Constitutio domini Frederici Imperatoris
continens Priuilegia et Immunitates clero-
rum Et Penas violatorum eorundem.

Fredericus dei gratia Romanorū Impera-
tor semper augustus: Ducibus et Marchi-
onibus et Comitibus Cūcūq; populis q̄s
clementie nostre regit Imperiū. Salutem
et suam gratiam in die qua de manu san-
ctissimi patris nostri summi pontificis recepimus Impe-
rii diadema Curauim⁹ ad dei et ecclesie sue honores ede-
re quasdam leges quas in presenti pagina iussim⁹ anno-
tari per totū nostrū Imperiū publicandas per imperia-
lia vobis scripta precipiendo Mandamus quaten⁹ eas
quisq; litteras in suo districtu inrefragabiliter et incon-
cussē seruetis. Ad decus et decorem Imperii et laudes
Romani principis nihil oīno magis videt⁹ accedere. Be-
purgatis quibusdā errorib⁹ et iniquis quorūdā statutis
penitus destitutis. de ceto dei ecclesia plena quiete vige-
at et secura gaudeat libertate Sane a deo infidelium quo-
rundam et iniustorū iniquitas habūdauit vt nō dubitet
contra apostolicā disciplinā et sacros canones sua sta-
tuta conſingere et cōtra ecclesiasticas personas et eccle-
sie libertates Cū ergo dispositiōe diuina volente v̄l ſaciente
nihil velit ecclesia que nihil preter bonum debet appetere
quod nobis eodez cursu voluntatū non placeat. Nos
Fredericus Romanorū Imperator semper august⁹ hac
edictali lege irritam⁹ et irrita nuntiam⁹ omnia statuta
et consuetudines que ciuitates vel loca potestates consu-
les vel quecumq; alia persona cōtra libertates eccle-
sie ac personas ecclesiasticas edere vel seruare aduersus cano-
nicas vel imperiales sanctiones presumpserit Et eadem
capitularia promulgam⁹ infra duos menses post huius
A ij

publicationem edicti penitus aboleri Et si decetero similia
attemperauerint ipso iure decernimus esse nulla et eos sua
iuris iurisdictione priuatos et locum ubi deinceps talia presum
pta fuerint banno mille marcarum argenti precipimus sub
iacere Potestates vero . consules ac omnes statuarij et scri
ptores dictorum statutorum et consiliariorum ipsorum loca et qui sunt
statuta vel consuetudines memoratas indicauerint sint et
tunc ipso iure infames quorum sententias et actus alios il
legitimos ita ut non tenere aliquatenus quod si per annum
huiusmodi nostre constitutionis inuenti fuerint contemptores bo
na eorum per nostrum imperium mandamus impune ab om
nibus occupari saluis nihilominus alijs penis contra ta
les etiam in generali consilio promulgatis Item nulli pote
states vel publicas vel priuatas collectas siue exactiones
angarias vel pangarias ecclesijs vel alijs personis locis aut
ecclesiasticis personis imponere aut inuadere ecclesiasti
ca bona presumant Quod si fecerint et requisiti ab eccle
sia vel imperio emendare contempserint triplum refundant
Nihilominus banno imperiali subiaceant quod nullate
nus absque satisfactione remittant Item quicumque comu
nitas vel persona per annum in excommunicatione propter liber
tatem ecclesie fractam steterit ipso iure banno imperiali
subiaceat a quo nullatenus extrahatur nisi prius ab exco
municatore beneficio absolutionis obtento Statuimus
etiam ut nullus ecclesiasticam personam in criminali causa
vel civili questione trahere in iudicium seculare presumat
contra constitutiones et sanctiones imperiales et canonice
as Quod si fecerit actor de suo iure cadat iudicatus non
teneat Et iudex si extunc iudicandi potestate priuatus Sta
tuimus ut si quis clericis vel ecclesiasticis personis iusti
tiam denegare presumpserit tertio requisiti ius suum iurisdic
tione amittat Gazaros Patarenos Leonistas Spero
nistas Amaldistas Circumscisos . Et omnes hereticos

verfusq; sexus quocumq; noie censeant perpetua dam-
namus infamia. Diffinimusq; cēfentes alias precipiētes
vt bona taliū cōfiscēt nec ad eos reuertāt. ita q̄ filij eorū
ad eorū successiōē peruenire nō possint Cū longe gra-
uius sit diuinā q̄ tēporalē offendere maiestātē. Qui autē
tales inuenti fuerint sola suspitiōe notati. nisi ad mādātū
ecclesie iuxta consideratiōē qualitātēq; persone suspiti-
onis propriā innocentia cognita purgatiōe mōstrauerit
tanq̄ infames et banniti ab omnib⁹ habeant. Ita q̄ si
per annū sic permanserint extunc eos sicut hereticos con-
demnam⁹. Statuimus etiā hoc edicto in perpetuū vali-
turo vt potestates seu consules vel rectores quibuscumq;
fungant officijs pro defensiōe fidei presint publice iura-
mentū quod de teris sue iurisdicōi subiectis vnīuersos
hereticos ab ecclesia denotatos bona fide pro virib⁹ ex-
terminare studeant ita quodāmodo. quādo cumq; quis fu-
erit in potestātē perpetuā vel tēporalē assumpt⁹ hoc ca-
pitulū teneatur iuramēto firmare Alioquin neq; p pote-
statibus neq; pro cōsulib⁹ habeant. eorūq; sententias ex-
tunc irritas decernim⁹ et inanes Si vero domin⁹ tēpo-
ralis requisitus et ammonit⁹ ab ecclesia suā terrā purga-
re neglexerit ab heretica prauitate post annū a tempore
monitionis elapsū terrā illius exponim⁹ catholicis oc-
cupandā quā etiā exterminatis hereticis absq; vlla cōtra-
dictione possideāt ⁊ in fidei puritate conseruet. Saluo iu-
re domini principalis dūmodo super hoc nullum preset
obstaculū nec aliquod impedimentū opponat. Eadē ni-
hilomin⁹ lege seruata contra eos quā habēt principales
creditores. Preterea receptores defensoresq; hereticorū bā-
nimus firmiter statuētes. vt si postq̄ quilibet taliū ab ec-
clesia fuerit qualibet excommunicatiōe notatus satisfacere
contempserit infra annū extunc ipso iure sit factus infā-
mis. Nec ad publica officia seu consilia vel ad eligendū
aliquos huiusmodi. Nec ad testimoniū admittatur sitq;
Aij

intestabilis Nec testamenti liberā habeat factionē Nec
ad hereditatis successione accedat. Nullus preterea ei su
per quocunq; negotio. sed ipse alijs respondere cogatur.
Quod si forte iudex extiterit eius sentētia nullā obtineat
firmitatē. nec cause aliquę ad eius audientia deferantur
Si fuerit aduocat⁹ eius patrocinium nullaten⁹ admittat
Si tabellio instrumēta cōfecta per ipm nullius penitus
sint momenti. Nauigia quocunq; locorū puenierint si quo
casu contingēte rupta fuerint vel aliter ad terrā pue =
runt tam nauigia ipsa q̄ nauigantium bona illis integre
reseruent^r ad quos spectabūt ante q̄ nauigiū hmoi peric
culū incurrisset. sublata penitus omnium locorū consuetu
dine que huic aduersat^r sanctioni. nisi talia sint nauigia
que piraticā exerceant. aut sint nobis vl⁹ xpiano nomini
inimica. Transgressores aut hui⁹ nostre constitutiōis bo
norum suorum publicatiōe mulcent^r. Et si res exegerit eorū
audacia iuxta nostrū mandatū modis alijs compellat^r.
Omnes peregrini et aduene libere hospitent^r ubi volue
runt et hospitari si testari voluerint de rebus suis ordinā
dis liberā habeant facultatē quorū ordinatio inconeulsa
seruetur. Si vero intestati decesserint ad hospitē nihil per
ueniat. sed bona eorū per manus episcopi loci tradant^r si
fieri potest heredib⁹ vel in pias causas erogent^r. Hospes
vero si aliquid de bonis talium contra hanc nostrā consi
tutionē habuerit triplūz episcopo restituat. quib⁹ iussum
fuerit assignandū. nō obstante statuto aliquo vel cōsue
tudine vel etiā priuilegijs que hacten⁹ contrariū induce
bant Si qui autē contra presumpserint eis de rebus suis
testandi interdicim⁹ facultatē. vt i eo puniant^r in quo de
liquerūt. aliter prout culpe q̄liteas exegerit puniēdi Agri
cultores etiā circa rem rusticā occupati dum villis insi =
dent. dum agros colunt securi sint. quacunq; parte terra
rum. ita vt nullus inueniat^r tam audax qui personas vl⁹

boues et agrorum instrumēta. vñ si quid aliud sit quod ad
operam rusticalem pertineat innadere. capere. aut violēter
auferre presumat. Qui autē statutū huius ausu temerario
violare presumpserit in quadruplū restituat. Et infamie
notam ipso iure incurrat impiali aī aduersione nihilomi
nus puniendus.

¶ Nos vero Honorius episcopus seru⁹ seruorū dei has
leges a frederico Romanorū imperatore filio nostro ca
rissimo pro vtilitate omnīū cristianorū editas laudam⁹
approbam⁹ et cōfirmam⁹ tanq̃ in eternū valituras. Et
si quis ausu temerario inimico generis humani suadēte
quocunq; modo has infringere cōptauerit indignatiōz
dei omnipotētis et beatorum petri et pauli apostolorū se
nouerit incursum.

¶ Incipit carolina.

Arolus quartus diuina fauēte clemētia Ro
manorū imperator semp augustus ⁊ Bohe
mie rex ꝛc. Ad ppetuā rei memoriā. Et si im
perialis benignitatis clemētia quorūlibet de
uotorū fidelīū quos sacrum romanū ambit imperiū ex offi
cij debito teneat necessitatib⁹ et iniustis oppressiōib⁹ cō
sulere et de oportunis remedijs providere Ad illos tñ ma
xime dirigit nostre mētis affectio quos indebite pati co
gnosimus quorūq; oppressiōib⁹ status ecclesiastice li
bertatis quam semper nostris temporibus augeri volu
mus in nihilum redigitur et minus debite pregrauatur.
Sane ad imperialis maiestatis audiētiā pro parte ho
norabilium Prepositi. decani. et aliorum prelatorum Et
Capituli Magdeburgensis Maguntinensis et Colo
niensis ecclesiarum deuotorum nostrorum dilectorum
per insinuationes querulosam suppliciter est deductum
A iij

q̄ seculares quidam in potestatib⁹ et officijs publicis cō
stituti videlicet Duces Comites et Barones et alij domi
temporales necnon consules ciuitatū. opidorū villarū et
locorū rectores dictorū Magdeburgens⁹ Maguntinens⁹
et Coloniens⁹ p̄uinciarū dei nomīe postposito statuta sin
gularia et iniquas ordinatōes motu p̄prio ⁊ defacto cō
tra personas ecclesiasticas. ecclesiariū libertates et priuile
gia condiderūt. eisq; publice et defacto insistere presum
pserūt contra legitimas. ciuiles ⁊ canonicas sanctiones
vt puta q̄ nulla bona t̄palia in potestate ecclesiasticam
transferant. Neue clerici in sacris constituti ad agēduz
et testificandū in ciuilib⁹ et maxime i p̄ijs causis aliqua
tenus admittant. Quq; excommunicati laici et publice de
nuntiati in ciuili foro minime repellant. Item prefati do
mini tēporales. consules et rectores per secularē potestātē
res et bona clericorū occupant et arrestāt. oblatōes fideli
um diminuūt. ⁊ restringunt. exactōes et tallias indebite
de bonis ecclesie et redditib⁹ erigūt et extorquent possessi
ones ecclesie et personarū earum deuastāt incendijs ⁊ ra
pinis. Contract⁹ inter clericos et laycos factos legitimis
ad libros ciuitatū. villarū et locorū recusant inscribere et
sigillare. Donata et legata ad fabricas et ecclesiarū stru
cturas contra prelatoz voluntatē et aliorū quoz interest
presumūt vsurpare contra iustitiā. in fraudem et odiū ele
ricorum de rebus et bonis etiaz clericorū quas non causa
negotiatōis sed pro vsibus p̄p̄ijs per terras ducunt seu
duci faciūt. theoloniz erigūt et recipere non verent. Et
confugientes ad eccl̄as et cimiteria inde extrahere cōtra
sanctiones imperiales presumūt. Queq; omia et quelibet
ab inde secuta cū per sacras et ciuiles et canonicas san
ctiones expresse reprobata sunt ⁊ in fraudem ecclesiastice
libertatis de facto presumpta. de principum. Ducum Co
mitum. Baronum fideliumq; nostrorū consilio ex certa
scientia auctoritate impiali cassam⁹. irritam⁹ et annullam⁹

casta qz et irrita et nullius esse momenti penitus deduci =
mus et expresse pronuntiam⁹. Precipientes sub indigna =
tione imperialis banni Uniuers⁹ et singulis dictor⁹ Ma =
gdeburgens⁹. Maguntinens⁹ et Colonien⁹ prouinciaru⁹ et
loco⁹um vicinoru⁹ principib⁹ et dominis temporalib⁹. con =
sulibus et potestatib⁹ et i⁹ officiis publicis constitutis qua =
tenus mox visis et intellectis presentib⁹ dicta ipsor⁹ statu =
ta et ordinatōes sicut in preiudiciu⁹ ecclesiastice libertatis
edita sunt. oīno reuocent et de luce tollāt. Qu⁹qz fm ea nō
iudicent ampli⁹ nec sentēcias dicent aut eisdem i⁹ iudicio
aut extra iudiciū quomolibet pro se et cōtra ecclesiasticaz
libertatē potiant⁹. Item pronuntiam⁹ et declaram⁹ impe =
riali auctoritate q⁹ quicūqz laicus cuiuscūqz stat⁹ vel cō =
ditionis existat ausu sacrilego et proprie temeritatis au =
datia sacerdotē vel clericū secularem vel religiosū diffi =
dauērit vel captauerit. proscripterit. spoliauerit. occiderit.
mutilauerit. aut in carcere detinuerit. aut hūmōi maleficia
perpetrātes scienter receperit. vel fauorē in hīs eis pre =
stiterit preter penas a sacris imperialib⁹ et canonicis san =
ctionib⁹ eis inflictas sint ipso facto infames et omni ho =
nore priuati. nec ad placita vl⁹ concilia nobiliū admitten =
di quouis modo. Volum⁹ etiā. hortamur et requirimus
ipsos prelatos eccl⁹asticos vt hanc nostrā legem et consi =
tutionē in sinodis et ecclesijs publicari procurēt. et requi =
siti executionē penarū et sententiar⁹ denuntient. ne in pre =
missis excedētes. p⁹ simulatā ignoratiā suas malicias va =
leant excusare. Nulli ergo hominū oīno liceat hanc nrē
castatōis et immutatōis seu pnuntiatōis. denuntiatiōis
et declaratōis paginā ausu temerario infringere aut quo =
modolibet ei contraire. sub pena quinquaginta marcar⁹
puri auri. quas ab eo qui contra fecerit rotiens quotiens
factum fuerit irremissibiliter exigī volumus. et corū me =
dietatem nostri imperialis erarij. Residuam vero partē
iniuriam pastorū vsibus decernim⁹ applicari. Signum

serenissimi principis Karoli. iiii. Romanoru[m] imperatoris
inuietissimi et gloriosissimi Bohemie regis ꝛc. Testes h[ab]e[re]
ꝛc. Data Tangermunde Anno domini. m. cc. lxxvii. Indi-
ctione quintadecima quinto kl. Julij Regnoꝝu[m] nostroꝝ
Anno tricesimo Imperij vero vicesimotertio ꝛc. ¶ Sci-
as circa predicta q[uod] sicut Karolus imperator bullam p[ri]ui-
legioꝝu[m] clericoru[m] ad vnam diocesim imperij. sic etiam ad
quolibet aliam eiusde[m] imperij destinauit. Ob id hec cōsti-
tutio nō est localis sed potius vniuersalis ad multas dio-
ceses missa Eode[m] modo dicas de sigismundina infra.

¶ Incipit Sigismundina.

Sigismundus diuina fauente clemētia Ro-
manor[um] imperator semp[er] augustus Bohemie
Dalmacie Croacie Rex ꝛc. Ad perpetuaz rei
memoria[m] ꝛc. Sublimitatis imp[er]ialis gloriam
innerit superne maiestatis veritas nullos derelinquens
virtuosos suppeditados et aiaduertenter exposcit vt Ro-
mani imperij gubernaculū tenēs. preter alia eximia vir-
tutum opera sua cunctos presertim seruiio dei mancipa-
tos ab vniuersis oppressionib[us] et offensis suis semp[er] inli-
stat accurata diligētia clemēter subleuare Et ob id nos
qui ad romanū imperium sumus diuina dispositiōe vo-
cati curis sollicitamur assiduus vt pre ceteris tuitioni no-
stre cōmissis personarum ecclesiasticarū status veneran-
dus in varietate virtutū clerus sublimatus in suis liber-
tatibus et immunitatib[us] conseruetur et tueatur et oppres-
sionibus et a temerarioꝝu[m] ausibus liberetur Tunc noua-
rum constitutionū editione. nunc antiquarum innoua-
tione et extensione cum augmento penarum ad glorias
et laudem dei soleter providere curemus. Sane clare me-
morie Fredericus. ij. olim Romanus imperator predeces-
sor noster ad sancte Romane ecclesie laudem et sacri im-

peris romani decorem cupiens vt expurgatis quorundā
erroribus et iniquis statutis penitus destitutis decetero ec-
clesie et ecclesiastice persone plena vigerent quiete ⁊ secu-
ra libertate gauderent ac pie et iuste attendēda q̄ quorum-
dam peruersorum iniquitas adeo habundauerat vt nō
dubitaret contra ecclesiasticā disciplinam ac sacros ca-
nones sua confingere statuta et aduersus ecclesiasticas
personas et ecclesiasticā libertates edictali lege huiusmo-
di statuta iniqua irritauerat et preceperat irrita nuntiari
Et omnia statuta et consuetudines que ciuitates ⁊ loca
potestates vel consules aut quecunq; alie persone cōtra
libertatem ecclesie vel personas ecclesiasticas ac bona hu-
iusmodi edere aut seruare temptarent contra canonicas
et imperiales sanctiones de ipsorum capitularib⁹ infra
duos menses post ipsius legis publicationē penitus abo-
lere facerent Et si de cetero talia attemptaret illa ipso iure
decreuit esse nulla et eos sua iurisdictione esse priu-
atos Necnon locus vbi talia deinceps presump̄ta fuissent
banno mille marcarū aurifisco imperiali p̄ceperat sub-
iacere Potestates vero Consules Statuarij et Scripto-
res statutorū predictorū Necnon consiliarij locorū ip-
sorum qui fm statuta et consuetudines memorata iuci-
carent. extunc essent ipso iure infames quorum iurisdictiones
et actus legitimos statuerat aliquialiter non teneri Quod
q; si per annum prefatarum constitutionū inuicti fue-
rint contemptores bona eorum per totum imperium mā-
dauit impune ab omnib⁹ occupari. Saluis nihilomin⁹
alijs penis contra tales i sacris concilijs generaliter pro-
mulgatis Et insuper voluit idem tunc imperator q̄ nul-
la cōmunitas vel persona publica vel priuata collectas
seu exactiones angarias vel perangarias ecclesijs vel
alijs p̄ijs locis aut ecclesiasticis personis huiusmodi im-
ponere seu intrudere ecclesiastica bona presumere. quod

si secus faceret et requisit⁹ ab eccl^a v^t imperio huiusmōi
emendare contēpneret tripliciter refunderet et nihilom⁹
banno imperiali subiaceret. quod sine satisfactiōe debita
nullatenus remitteret. Statuit insuper q^d quecunq³ cōmu-
nitas vel priuata persona per annū in excom⁹icatione ppter
libertatē ecclesie violataz persisteret ipso iure siliter dicto
banno imperiali subiaceret a quo nullaten⁹ extraheretur
nisi prius ab ecclesia beneficio absolutōis obtento Et in-
super ordinauerat vt nullus ecclesiasticā personā in cri-
minali questōe vel ciuili ad iudicem secularē trahere pre-
sumeret contra easdem canonicas sanctiōes. et impiales
pstitutiones Q^d si secus faceret actor a suo iure caderet.
iudicatum nō teneret. Et iudex foret extunc iudicādi po-
testate priuat⁹ Q^dq³ iudices tēporales qui clericis et pso-
nis eccl^asticiis iustitiā denegare presumerēt tertio requi-
siti suam iurisdictionē amittant Et deinde ad diuine mēo-
rie Caroli. iiii. etiam Romanorū imperatoris predecesso-
ris et genitoris nostri. audientiā deducto q^d seculares qui
dam in potestatib⁹ et officijs publicis constituti. videlicet
duces. Barones et alij domini tēporales. necnon cōsules
civitatum. opidorum. villarum. et locorum rectores dei ti-
more postposito. statuta singularia et iniquas ordinatio-
nes motu proprio ⁊ de facto contra personas eccl^asticas
ecclesiarum et locorum religiosorū libertates ⁊ priuilegia
condiderant. eisdemq³ publice et de facto presumerēt in-
stere contra legitimas. canonicas. et ciuiles sanctiōes ve-
puta q^d nulla bona temporalia in potestatē ecclesiasticā
transferantur. Tene clerici in sacris constituti ad agēdū
testificandū in ciuilibus et maxime p⁹is causis aliquin⁹
admittantur. Et q^d excom⁹unicati layci et publice denunci-
ciati in ciuili foro minime repellātur. Preterea q^d dicti do-
mini temporales consules et rectores per secularem pote-
statem res et bona clericorum occupauerant. arrestaue-
rant. Oblationes fidelium diminuerant ⁊ restrinxerant

Exactiones et tallias indebitas de bonis et redditib⁹ ecclesiariū exigebant et extorserant Possessiones ecclesiariū et personarū earundem denastauerant incendijs et raptis Et contractus inter clericos et laycos factos legitime ad libros ciuitatū. villarū et locorū recusauerant inscribere atq; sigillare ac donata et legata ad fabricas et ecclesiariū structuras contra voluntates prelatorū ⁊ aliorū quorū intererat presumpserūt usurpare contra iustitiam in fraudem et odium clericorū Et de bonis et reb⁹ clericorū quos non causa negotiatiōis sed pro vsib⁹ proprijs per terras ducebant seu duci faciebant theolonij exigere et capere veriti non fuerunt Et confugientes ad ecclesias et cimiteria inde extrahere contra sanctiōes imperiales presumpserūt Idē genitor pdecessor noster hec omnia et quecumq; exinde secuta cū per sacras ciuiles et canonicas sanctiōes expresse reprobata essent et in fraudem ecclesiastice libertatis de facto presumpta de Principum Ducum Baronū fidelūq; suorum consilio ex certa scientia ⁊ auctoritate imperiali cassauit: irritauit: annullauit: cassaq; et irrita et nullius esse momēti pronuntiavit Precipiendo sub insignatiōe imperialis banni vniuersis et singulis dominis temporalib⁹: consilib⁹: potestatibus et in officijs publicis constitutis Quis mor visis ⁊ intellectis presentib⁹ cassatiōe: irritatione ⁊ annullatiōe hmoi dicta eorū statuta et ordinationes sicut in preindictum ecclesiastice libertatis edita erant oīno reuocarent et de luce tollerent Quq; sū ea non iudicarent ampli⁹ nec sententias dictarent aut eisde in iudicio aut extra iudicium quolibet pro se et contra ecclesiasticā libertatem potēti⁹ Et insuper pronūtiavit et declarauit auctoritate predicta q; quicumq; laycus cuiuscunq; status vel conditionis foret ausu sacrilego vel propria temeritatis audacia sacerdotem vel clericum secularem vel religiosum

diffidaret: proscriberet vel captiuaret vel spoliaret: occi-
deret vel mutilaret aut in carcere detineret aut huius ma-
litiā perpetrantes scienter receptarent vel fauores in his
prestarent preter penas a sacris imperialibus et canonicis
sanctionibus eis inflictas forent ipso facto infames et om-
ni honore privati Nec ad placita nobilium aliquatenus ad-
mittendi Glolucras etiam et hortabatur et requisierat epi-
scopos et prelatos ut hanc suam legem et constitutionem in
synodis et ecclesiis publicare percurrerent Et in premissis
excedentes per simulationem ignorantia suas valeant excu-
sare malitias Adiciens quod nulli homini liceret huius sue
cassationis. iritationis: annullationis promissionis et
declarationis paginarum quouis ausu temerario infringe-
re aut eis quolibet contraire sub pena quinquaginta mar-
carum auri puri quas ab eo qui contra faceret toties quo-
tiens contra faceret inemittibiter erigi voluit pro medie-
tate sui imperialis erarii sine fisci Pro reliqua vero par-
te iniuriam passionum vobis applicari prout in ipsis prece-
ssoris et genitoris nostri desuper confectis litteris est Imperiali signo et Bulla aurea Picereo sue maiestatis im-
pressis. signatis et munitis quas presentibus hic habere
volumus Iustitiam pro expressis plenius continetur Et quo-
niam per predicta ecclesiastice libertati nondum satis proui-
sum esse videtur Et igitur per infrascripta sic vberius et la-
tius ipsi libertati promissum et ut ecclesiastice persone plene
sua libertate gaudere et pia loca a nominibus preseruari et op-
tatis proficere valeant incrementis Nos Sigismundus
qui statum ecclesiasticum seruire fidei et clare deuotionis affe-
ctu veneramus libenter ut tenemur hac edictali lege et im-
periali auctoritate Constitutiones siue leges antedictas
tamquam iustas: sanctas et legitimas tenore presentium ap-
probamus pariter et innouamus Ipsasque et infrascriptas
nostras leges et prohibitionem et presentes litteras et

mandatum nostrum ad omnes et singulas ecclesias et
monasteria quecumq: cuiuscumq: nationis extēat ⁊ ad
omnes et singulos Prelatos: clericos et presbiteros et ec-
clesiasticas personas pro maiori eorum tutiōe et cautela
ad tollendum in his quorundam curioso ⁊ ambiguitates
dubius de singularis munificentie dono ex certa nostra
scientia tenore presentium duximus extendendū ac exren-
dimus ⁊ precipim⁹ vbiq: locorū sub banno ⁊ penis ante
⁊ infra scriptis a quolibet inuolabiliter obseruari Dein
de statuimus hoc edicto in perpetuū valituro vt nullus
iudex secularis in ecclesiasticis causis presertim matrimo-
nij legitimatiōis vsurariū testamentorū infra annū nō
executorū et ad iudiciū ecclesiasticū legitime deuolutorū
ac decimarū: prediorum ac fructū: redditū ⁊ prouen-
tuum ecclesiasticorū ac locationū et conductionū seu con-
ductorum eorundem possit seu valeat iudicare aut quo-
modolibet de huiusmodi causis aut eorum articulis cog-
noscere nisi quatenus ab ecclesiasticis iudicibus fuerit re-
quisitus Quod si contrariū fecerit iudiciū non teneat Et
iudex extunc iudicandi potestate sit priuatus ⁊ subiaceat
nihilomin⁹ penis infra scriptis Actorq: a suo iure cadat
ipso facto Insuper omnibus et singulis Principib⁹ Du-
cibus: Baronibus: Comitibus: Comitatibus: Consu-
libus: Rectoribus ac in officiis tēporalibus: dominis
et potestatibus constitutis sub indignatione imperialis
banni et quadraginta marcarum auri mulcta Ad cui⁹
solutionem et prestationem pro vna nostro siue imperia-
li erario aut fisco Et alia medietatibus personis iniuriā
passis fatiendam Quemlibet huius nostre prohibitio-
nis transgressorem ipso facto teneri volumus Demum
presenti et irrenocabili Sanctimus: Declaramus: de-
cernimus et pronuntiamus edicto districtius prohibētes

Ne quisq; ex eis prelatos: presbiteros: clericos et perso-
nas ecclesiasticas quomin⁹ vina: grana: res et bona de
suis redditib⁹ ecclesiasticis proueniētia libere et sine solu-
tione theolonij seu gabelle vendere seu abduci facere pos-
sint Et quominus res: bona vina: cereuissias: carnes
grana: panes et pānos et alia quecūq; eorū vsui et recre-
ationi conueniētia siue intranee siue intranea seu extere vl'
extera fuerint p eorū vsib⁹ seu recreatōe sibi et p queuis
loca: ciuitates: terras: castra et aquas vectigio vel na-
uigio absq; quantis pro libitōe libere et absq; solutione
cuiuscūq; theolonij datie vl' gabelle adduci et portari fa-
cere valeant Et etiā quomin⁹ res et bona mobilia et im-
mobilia per prelatorū seu ecclesiasticarū personarū obit⁹
relicta ad manus illorū ad quos de iure spectant libere et
sine quibuscūq; impedimētis: inuasionib⁹: intromissi-
onibus: exactionib⁹ et occupationib⁹: presertim per lay-
cos quantūcūq; attemptatis perueniāt siue valeāt pa-
cifice peruenire Et quominus coloni et subditi ecclesia-
sticarū personarū sine violentis hospitalitatib⁹ etiā vena-
tionū occasione ac vectigalib⁹ seruitijs et exactionibus
quas ipsi exactores petitiones vocāt Et a petitionib⁹ hu-
iusmodi absq; damno libere et in pace dimittant⁹ Et eci-
am quomin⁹ damna hospitalitatuū et vectigalium extor-
torum: seruitiorū et exactionū et petitionū huiusmodi occasio-
ne colonis et subditis ipsis illata plenarie refartiat⁹ Nec
non etiā quomin⁹ prelati seu iudices ecclesiastici eorū spiri-
tuali iurisdicōe subiectos pro suorū excessibus demeritis
capi et incarcerari et captos duci: et p queuis loca et ci-
uitates libere abduci: et alias debita correctiōe puniri fa-
cere valeāt quocūq; aut qualitercūq; publice aut ocul-
te: directe vel indirecte: per se vel per alios impedire aut
facere impediri presumant vel permittāt Nec talia com-
mittētes receptant aut eis in pmissis vl' circa ea impēdāt

auxilium. consiliū vel fauorem. Quinymmo magis vo-
lumus et mandamus sub banno et pena proxime supra
dicta. vt Principes. Duces. Comites. Barones. Comita-
tus. Consules. Rectores ac in officijs. dominijs. ⁊ potesta-
tibus predictis constituti. quicūq; ab impedimentis ⁊ vlti-
mationibus rerum et bonorū relictorum huiusmodi et a predi-
ctis violentis. hospitalitatib⁹. vectigalib⁹. seruitijs. ex acti-
onibus. et petitionib⁹ huiusmodi colonorū et subditorū
ecclesiasticarū personarū. et ab impedimentis ⁊ perturba-
tionibus ecclesiastice iurisdictionis omnino desistant. Nec
captos nec abductos rebelles repetere vl̄ rep̄ti facere pre-
sumant. Nec non requisiti totis viribus personas eccle-
sticas in premissis ac iurisdictionē huiusmodi ecclesiasticas
exercentes adiument. et diligenter sine omni dilatione ad-
hibeant et apponant auxilium brachij secularis. vt liber-
tas ecclesiastica manuteneat⁹. Et vt subditi. rebelles. cri-
minosi. et delinquentes modis prefatis aut alias prout eis-
dem iurisdictionē ecclesiasticā exercentibus conuicti vl̄
dimissim expedire videbitur digna anāduersione consili-
gantur. Ceterum vt didicim⁹ nonnulli p̄ueneris eorū co-
natibus leges et constitutiōes antedictas. prelatos. presbi-
teros. clericos. ⁊ personas ecclesiasticas diuersis iniurijs af-
ficientes. pro eo qd tam per constitutiones et leges q̄ san-
ctiones huiusmodi inflictarum penarum executio absq;
anāduersione negligatur. infringere non verent⁹. Et
igitur tam genitoris q̄ Frederi secundi predecessorū no-
strorum prefatorū ac nostri. constitutiōes ⁊ leges presenti-
bus litteris mandatū nostrum debite executionis fiede
suffragio sortiantur effectum. et insolentie compescantur
transgressorū. Omnes et singulos nostros ⁊ sacri Roma-
ni imperij Principes sp̄iales et sec̄ares. ac Comites. Ba-
rones. Milites. Militares. Precōsulesq; et Consules. ac
Consular⁹. potestates. Rectores ciuitatū. opidoꝝ ⁊ locoꝝ

quorumcunqꝫ pro executione huiusmodi questionū et legū imperialiū et presentīū nostrarum litterarū facienda. executores eorundem cōiunctim ⁊ diuisim tenore presentīū deputamus. et nihilomin⁹ ipsi sub imperialis banni indignatione et sub antedicta quo ad illos qui feudū vñ priuilegia aliqua non habent Quo ad illos vero qui talia habent sub perditione suorum feudorum et priuilegiōrum quorūcunqꝫ pena quas eos si requisiti infra vñ⁹ mensis spatium requisitiōne huiusmodi immediate sequens. et ad infra scriptam executionē non pcesserint et non fecerint qđ mandamus incurere volumus ipso facto districte precipiendo per hec imperialia scripta Mandātes quatenus ipsi et eorum singuli quoscunqꝫ et quēcunqꝫ dum ⁊ quotiens presentib⁹ executores ipsos requiri contingerit prelati et presbiteris. clericis ⁊ personis ecclasiis quibuscunqꝫ cōiunctim et diuisim efficacis presidij auxilio assistentes non permittant eisdem aut eorum alicui a quoqꝫ cuiuscunqꝫ gradus. status vel conditiōis fuerint. contra vñ circa premissa omnia aut aliquod ipsorū quomolibet iniuriā irrogari. Sed magis iniuriantes huiusmodi nisi post requisitiōne executorū eorundem infra certū terminū peremptorie competentē eis p executores ipsos desuper prefigendum contra premissa. cōmissa aut neglecta emendādo respiciunt. penas aūdictas prout quēlibet pro cōmissio aut neglecto cōtingit incidisse declarent sic per captōz et detentionē psonalem. distractionē. inuasiōne aut alienationē rerū et bonorū suorū. mobiliū et immobiliū quorumcunqꝫ sine mora ad satisfactōez et obseruantia plenariam. premissarū omnīū et singulorū executores ipsi suo seculari brachio cogant ⁊ compellāt. faciant ac pecunias occasione penarū prefatarū erario siue fisco imperiali debitas et debēdas imperiali auctoritate emoneāt ⁊ partē ipsorū ad fisciū impialem ptinentē. ad fisciū ipsū fideliter

studeant destinare. Aliqua vero parte earumte partib⁹
lessi realiter assignare procurēt. Super quib⁹ eisdem ere
cutoribus et eorū cuilibet insoliduz imperiali auctoritate
nostra predicta. plenam licentiā et potestātē liberā conce
dimus per pntes. Volentes ⁊ decernētes vt eisdē erecuto
ribus omnib⁹ et singulis presentib⁹ et futuris vigore pre
sentium quo ad premissa ppetua potestas et licentia re
maneat attributa. Constitutionib⁹ ⁊ legibus imperiali
bus ac pūilegijs et indultis quorūcumqz. et alijs in con
trarium forsan facientib⁹. non obstantib⁹ quibuscumqz
Ne aut in premissis excedētes p simulatā ignorantia su
as valeant excusare malitias.hortamur et requirimus
vniuersos et singulos Archiepiscopos. Episcopos. et pre
latos vt constitutiōes et leges impiales. antedictas et pre
sentes nostras litteras singulis annis in synodis ⁊ eccle
sijs suis publicare procurēt. si nostram indignationē ro
luerint euitare. Nulli ergo hominū liceat hanc legum et
constitutionū prefatarū. et presentium litterarū nostrarū
ac inhibitionū precepti et mādati nostrorū paginā quo
uis ausu contrario infringere. aut eis quomodolibet cō
traire. sub pena quadringenta marcarū auri puri. quas
ab eo qui contra fecerit. totiens quotiens contra factum
fuerit preter supradictas et alias penas a sacris canoni
bus et imperialibus sanctionib⁹ etiam eis inflictas irre
missibiliter volumus exigi vt presertur. Necnon sub in
dignatōe dei oīpotētis ⁊ timore vltōis sue etne. Data 7c.

G Sinit Sigismundina constitutio confirmās
Pūilegia clericis et ecclesijs concessa a Frede
rico secundo. Et Karolo quarto imperatoribus.

G Executoriū bonifatij pape. Frederici im
peratoris. Karoline ⁊ sigismūdine pstitutōm.

Onifatus Episcopus seruus seruorum dei etc.
Venerabilibus fratribus Winden. et Elerden.
episcopis. et dilecto filio Decano ecclesie Win
den. etc. Salutem et apostolicam benedictionem
iussis et honestis supplicium votis libenter annuimus illaque
favoribus prosequimur oportunis. Dudum siquidem felici
recordationis Honorius papa. in. predecessor noster atten
te considerans. Quod clare memorie Fredericus. in. imperator
semper augustus. Ad laudem Romane ecclesie et sacri de
us imperii Cupiens ut expurgatis quorundam erroribus
et iniquis statutis penitus destitueret. de cetero ecclesia et ec
clesiastice persone plena vigeret quiete et securam libertatem
gauderent. pie ac iuste attendens. quod quorundam peruersorum
iniquitas adeo habundauerat ut non dubitarent contra
ecclesiasticam disciplinam et sacros canones statuta consue
gere. Necnon aduersus ecclesiasticas personas et ecclesiasti
cam libertatem etc. Edictali lege huiusmodi statuta iniqua irru
tauerat et preceperat irrita nuntiari. Et omnia statuta et
consuetudines que ciuitates et loca. potestates vel iudices
aut quecumque alie persone contra libertatem ecclesiasticam vel
personas ecclesiasticas edere vel seruare temptarent. contra ca
nonicas ac imperiales sanctiones et ipsorum capitularibus
infra duos menses post ipsius legis publicationem penitus
aboleri facerent. Et si de cetero talia attemptarent ipso iure
decreuit esse nulla et eos sua iurisdictione priuatos. Nec
non locum ubi talia deinceps presumpta fuissent banno mil
le marcarum auri preceperat subiacere. Potestates vero. con
sules. statuarii et scriptores statutorum predictorum. Necnon
consilarii locorum ipsorum. qui secundum statuta et consuetudines
memorata iudicaret. extunc essent ipso iure infames quo
rum sententias et actus illegitimos statuerat aliquatenus
non teneri. Quodque si per annum prefate consuetudinis fu
issent inuenti contemptores. bona eorum per totum suum imperium

mandauit impune ab omnib⁹ occupari. saluis nihilomi-
nus alijs penis contra tales in generali concilio pmul-
gatis. Et insuper voluerat idē imperator q^d nulla mu-
nitas vel persona publica vel priuata. collectas seu exa-
ctiones. angarias vel perangarias ecclesijs vel alijs p^{ri}s
locis aut ecclesiasticis personis imponeret. aut inuadere bo-
na ecclesiastica presummeret. Q^{uo}d si secus faceret et requisitus
ab ecclesia vel imperio emēdare cont^{ra} pneret triplū refun-
der. et nihilomin⁹ banno imperiali subiaceret a quo sine
satisfactōe debita nullaten⁹ remitteret. Statuerat insup^{er}
q^{uo}d quēcunq^{ue} cōmunitas vl^l persona in excomūicatione
propter libertatē ecclesie violatam persisteret ipso iure bā-
no imperiali subiaceret. ex quo nullaten⁹ extraheret nisi
prius ab ecclesia beneficio absolutōis obtento. Et insuper
ordinauerat q^{uo}d nullus ecclesiasticā personā in criminali
questione vel civili ad iudiciū seculare trahere p^{re}sumeret.
contra easdem canonicas sanctōes et constitutōes impe-
riales. Q^{uo}d si secus faceret actor a iure suo caderet et iudi-
catum non teneret. Et iudex foret extunc iudicādi aucto-
ritate priuatus. Idēq^{ue} iudices tēporales qui clericis vl^l per-
sonis ecclesiasticis iustitiā denegare presumerēt. tertio requi-
siti suam iurisdictionē amitterēt prout in dicta imperiali
constitutōe plenius continet. Dictusq^{ue} predecessor noster
constitutionē ipam de consilio etiā frat^{um} suorum sancte
Romane ecclesie Cardinaliū qui tunc erant. apostolica
auctoritate approbādo confirmauit et ipam mandauit
inviolabiliter obseruari. Necnon statuarios et scriptores
ac violatores predictos excomūcatos auctoritate apostolica
predicta publice nuntiari. Et deinde ad audientiaz diue-
memorie Karoli. iij. etiā Romani impatoris semp^{er} augu-
sti deducto q^{uo}d nonnulli seculares in potestatib⁹ et officijs
publicis p^{re}situti videlicet Duces. Comites. Baroni et alijs
domini tēpales necnō consules ciuitatū. opidorū. villarū

et locorū rectores. in nōnullis prouintis constituti dei ti-
more postposito. statuta secularia et iniquas ordinatōes
motu proprio ⁊ de facto contra personas eccl^astias. ec-
clesiarū libertates et earū priuilegia condiderāt. eisq; de
facto et publice resistere presumerēt. cōtra legitimas san-
ctiones vt puta q; nulla bona tpalia in potestates eccl^astias
asticas transferent. Et ne clerici i sacris pstituti ad agē-
dum et testificandū in ciuilib⁹ et maxie in p^{ri}s causis ali-
quatenus admitterent. Qq; ex cōmunicati laici ⁊ publi-
ce denunciati in ciuili foro minime repellerent. Et insup cū
predicti domini tpales cōsules et rectores per secularē po-
testatē res et bona clericorū occuparent et arresarent. et
oblaciones crissidelū diminuerēt atq; restringerēt. exa-
ctiones et tallias indebitas de bonis et redditib⁹ eccl^ararū
exigerent et extorquerēt. Possessiones eccl^ararum ⁊ perso-
narū earundē deuastaret incendijs et rapinis. Cōtract⁹
inter clericos et laicos factos legitimos ad liberos ciuitatū
opidorū. villarū. et locorū predictorū inscribere et sigilla-
re recusarent. Donataq; et legata ad fabricas et eccl^ararū
structuras contra prelatorū voluntatē et aliorū quorū
intererat contra iusticiā sibi vsurpare presumerēt. Et in
fraudem et odiū clericorū de bonis etiam et rebue clerico-
rum que non causa negotiatōis sed pro eorū proprijs vsū-
bus per eorū terras ducebāt seu duci satiebāt. thecolonia
erigere et recipere non verebant. Et confugiētes ad ec-
clesiam et cimiteria earū inde extrahere contra canōicas
et imperiales sanctōes presumerent. Idem Carolus impe-
rator tanq; cristianissim⁹ princeps volens i premissis pro-
uidere de remedio salutari. etiam de principū. ducū. comi-
tum. baronum. fidelūq; aliorum sacri imperij consilio ⁊
auctoritate imperiali. quecūq; statuta et consuetudines
omnia predicta tanq; per canonicas. ciuiles sanctōes ex-
presse reprobata cassauit. irritauit et anihilauit. ac cassa ⁊

irrita nulliusq; roboris esse voluit penitus et momēti. pre-
cipiens sub imperialis banni pena. vniuersis et singulis
principib⁹ et dominis tēporalib⁹. consulib⁹. potestatibus
et alijs in officijs publicis in eodē imperio constitutis. qua-
tenus extunc ipsorū statuta et ordinatōes sicut in preiudi-
cium ecclⁱastice libertatis edita fuerant oīno reuocarent.
et de luce tollerent. Quāq; sū ea non iudicaret amplius.
nec sententias dictaret. Nec eisdē in iuditio aut extra iu-
ditium quomolibet pro se et contra ecclⁱasticā libertatē
potirentur. Pronūtiavit insuper et eadem imperiali de-
creuit auctoritate. q^d quicumq; laicus cuiuscūq; stat⁹ aut
p^oditōis existeret. ausu sacrilego 7 p^oprie temeritatis auda-
tia. sacerdotem vel clericum secularē aut religiosum diffi-
daret. proscriberet. captinaret. spoliaret. occideret. mutila-
ret. aut in carcere teneret. ac h^umōi maleficia perpetrātes
scienter receptaret. vel fauorē eis prestaret preter penas a
sacris canonib⁹ et legalibus sanctionib⁹ in tales inflie-
tas eo ipso redderet infamis 7 omni honore priuat⁹. nec
ad placita vel consilia nobiliū admitteret quouis modo
hortans in domino insuper et requirēs prelatos in illis
partibus constitutos. vt legem imperiale h^umōi per carū
ecclesias 7 sinodos publicarent. Te transgressores h^umōi
per simulatā ignorantia suas valerent malicias in hac
parte excusare. prout edictali lege predicta imperiali ple-
nius continet. Cum autē sicut exhibita nobis nuper pro
parte dilectorū filiorum sanctorū Blasij intra et Ciriaci
extra muros ecclⁱastiarū decanorum et canonicorū et p^oso-
narum. ac toti⁹ cleri Brunsvicens^{is}. Hildensemens^{is}. Hal-
uerstatens^{is} diocesū petitio continebat. q^d ad eo quorundā
laicorum et dominorū temporalium h^umōi ciuitatum et dio-
cesium predictarū. et in locis circumuicinis malitia mole-
uit. q^d h^umōi imperiales constitutōes et sanctōes transgre-
di non verentur. et ecclⁱasticas libertates violare p^osumūt

pro parte eorundem dominorum decanorum. canonicorum et
personarum predictarum fuit nobis supplicatum. ut eos super
premissis de oportuno remedio providere de benignitate
aplica dignaremur. Nos igitur vestigijs prefati Ro-
norum pape predecessoris nostri inherentes. huiusmodi supplicati-
onibus inclinati discretioni vestre per aplicam scripta man-
damus quatenus vos vel duo aut unus vestrum. per vos
alium vel alios constitutiones predictas in prefatis ciuitati-
bus et diocesibus et in alijs locis circumvicinis ubi et quando
expedierit auctoritate nostra fatiatis inuolabiliter obser-
uari. transgressores seu violatores et contemtores ac sacri-
legos predictos. necnon contradictores quoslibet et rebel-
los per censuram ecclesiasticam appellatorem postposita com-
pescendo. Inuocato ad hec si opus fuerit auxilio brachij
secularis. Non obstante constitutione quod interdicti. suspendi
vel excommunicari non possint per litteras aplicas. Non
fatientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum. de in-
dulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum etc. Da-
ta Rome. vi. kl. Junij. Pontificatus nostri anno secundo.
¶ Johannes papa. xxiij. mandat similiter teneri leges domini
Frederici. ij. et Karoli. iij. imperatorum. Et est idem tenor si-
cut habetur in constitutione Bonifatij hic impressa Et est
constitutio dicti pape Johannis. data Rome apud sanctum
petrum. viij. kl. Februarij. Pontificatus sui anno secundo
ut patet in dicta constitutione. ¶ Item in concilio latranen-
si ecclesie immunitati et ecclesiasticis personis prouisum
erit. et sub anathematis districtione prohibitum. ne recto-
res. consules et similes ecclesias et viros ecclesiasticos tal-
ibus seu collectis vel exactoribus et alijs his similibus grana-
re presumant. Transgressores et fautores horum inuenientium
precepit anathematis sine subiacere. donec satisfactorum impe-
derent competentem. Similiter in generali concilio editum fuerit quod

Episcopi simul cū clero etiam si magnā necessitatem vltilitatē inspicerent in releuanda cōmuni vtilitate vlt necessitate laicorū quando non suppetere corundē facultates. si subsidia p ecclesias laicis ducerent Decedenda. mī nime super hoc consulto Romano pontifice ꝛc. Concessi ones tales que sic forent pmulgate essent irritē et inanes nullo vnq̃ tempore valicure ꝛc. ¶ Item sacrosancta generalis sinodus Basiliens̃ idem approbavit Siliter constitutiōez domini Frederici. ij. Et Karoli. iij. Et Sigismū di imperatorū confirmauit eo modo quo habet in cōfirmatōe Bonifatij pape supra posita. que constitutio ob id hic dimittit̃ propter prolixitatē eiusdē. ne vnus et idem sermo sepe numero repetat̃. quod nauseam generat Cuz satis ponatur effect⁹ eius in sigismundina. et in constitutiōe bonifatij supra posita.

¶ Post omnia hmoi priuilegia psonis eccl̃asticis a summis pontificib⁹ et imperatorib⁹ concessa. est dubium Ad que tñ onera clerici teneant̃. Et an de agris suis. domib⁹. vineis et pratis debeant tributū et exactōs dare. Et respondendū est breuiter fm dispositiōez iuris. q̃ clerici tantū tenētur ad onera imposita rebus. agris. vineis. domib⁹ et hmoi anteq̃ ad eos peruenerūt. quia res trāsit cum onere suo. et sic non differt an res sit apud laicū vel clericū. c. Ex litteris de pigno. et ibi glo. ad hoc alle. multa iura. Unde si annu⁹ census vel annua pecunia p vtilitate ciuitatis esset posita super domū. agrum aut vineam alicui⁹. et postea clericus vel ecclesia talem rem emit trāsit dominiū rei in ecclesiam vlt clericū cum suo onere dic. c. Ex litteris all. Ad alia aut onera propter occurrentem necessitatē quantūcūq̃ euidentē et necessariā non tenentur. sicut ad exactōes. vigilas ciuitatis. et ad consilia onera nō tenent̃. fa. op. tex. in. c. Non min⁹. in prin. de immuni. eccl̃. ibi Ille scilicet pharaon omnibus alijs

seruitutibus subactis sacerdotes et possessiones eorum in
pristina libertate dimisit. Et eis alimonia de publico mi-
nistravit. Et ibi bo. glo. i verbo Sub tributo. Melior tex.
est in. c. Quamq. cu sua glo. de cens. li. vj. vbi tex. dicit. Ec-
clesie ecclesiasticeq. persone ac res ipsaru non solum iure
humano. quin ymmo diuino a seculariu personaru exac-
tione sint immunes. Et infra. Et glo. ibi super verbo di-
uino dicit Legit genesis. xlviij. ultra mediu Subiecit io-
seph omne terra egipti pharaoni. et cunctos populos ei?
a nouissimis terminis egipti vsq. ad fines eius. preter ter-
ram sacerdotu. Et sequitur. Sic ex eo tempore vsq. i pre-
sentem diem in vniuersa terra egipti quinta pars regib?
soluitur. Et factu est quasi in legem preter terram sacer-
dotalem que libera ab hac conditioe fuit. Item. j. Et scire
vji. c. ultra mediu vbi dixit rex Artaxerxes suis ministris
Vobis quoq. notum facim? de vniuersis sacerdotib? et
leuitis. cantorib? et ianitorib? et ministris domus dei. ut
vectigal et tributum et annonas non habeatis imponendi
super eos etc. Ex quibus satis colligit. q. omnes persone
ecclesiastice sunt ab ipsis exactionib? de iure libere. Nec co-
sules laici. neq. tota ciuitas potest eis imponere hmoi ex-
actiones. quia tam iure diuino q. humano hoc reperitur
prohibitum dic. c. Quamq. li. vj. Sic res clericoru regulari-
ter gaudent libertate earum quemadmodu res ecclesiaru
xvi. q. j. c. Similiter Unde sicut ille qui efficit cleric? tras-
fertur a potestate iudiciu laicoru. sic q. laici ampli? in euz
(etiam si clericus vellet) non habet aliquam iurisdictionem
c. Si diligenti. et ibi plenissime per ab. de fo. compet. Sic
etiam res aliquo qualiter quando emitur per clericu ab aliquo
laico tunc a laicoru iurisdictione. exactionib?. vigilijs et ce-
teris similibus absoluit et eximitur. interim q. manet in
possessione clerici ut de ea non teneat laicis dare exaccio-
nem. angarias. perangarias vel collectas et consilia que

ponuntur ex necessitate aut quacūq; vtilitate occurrente
Nec etiam vigilare inde tenetur. Neq; circuire quē ad =
modum laici certis noctibus obligant. Neq; in fossatis
laborare. Nec valuas custodire ciuitatis est astrict⁹. Se
cus de his oneribus rebus ipsis impositis nō psonis ibi
clericus ratioē rei que transit cū onere obligat dic. c. Et
litteris. Coloni tamen ecclesiarū a prefatis hmoi onerib⁹
nō sunt penitus liberi sa. c. Peruenit. de immunita. ecele.
vbi oīno vide per abb. qui late loquit de hac materia Et
latius in dic. c. Non minus eo. ti. Predicta tamen in quib⁹
busdam locis vbi tyrannelli regunt male obseruant a lai
cis qui sepius nedū clericos verum etiā religiosos cōpel
lunt ad exactiones. ⁊ forte etiā vigilandū super muros ci
uitatū. et ad laborandū in fossatis quod est cōtra diuina
et humanas sanctōs vt patuit. Qualiter aut statuta lai
corum non ligant clericos. pro hoc est bo. rex. et doct. in. c.
Ecclesia sancte marie de constitutu. Et latissime vide abb.
in repetitōe eiusdē all. c. vbi de hac materia posuit. i. r. cō
clusiones. et eam ad saturitatē examinauit. Cūz his sit
finis clericorū priuilegijs impositus. Deo laus eiusq; ma
tri Marie in secula seculorū Amen.

Impressa sunt hec Priuilegia clericorum
Lypzick per Gregorium Böttcher. Anno
rc. j. 4. 9. 4. in vacantijs.

